

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvost sta na mestnem trgu št. 10.

Q u a d r a g e s i m a.

Postni čas, Quadragesima, ki ga je sv. cerkev pokori in sv. žalosti odmenila in je pripravljana na velikonočni praznik ter na milost odrešenja, se prične z pepelnično sredo (dies cinerum). Toda velikonočna doba se prične že s prvo predpepelnično nedeljo (dominica in Septuagesima), s katero je prej nastopil postni čas; in prav zato imajo skoro vse liturgične posebnosti od te nedelje začenši veljavo postnega časa. Pepelnična sredo se obhaja v rimski cerkvi od 8. stoletja kot prvi dan velikega posta. O navadi, vernikom pepel na glavo potresati, kar se je že v starem zakonu kot znamenje pokore nahajalo, govore obredniki 12. in 13. stoletja in jo imenujejo starodavno šego sv. cerkve. Kakor cerkev vse blagoslavlja, kar se rabi pri službi božji, tako je tudi poseben obred za blagoslovljenje pepela zaukazala. Kadar se blagoslovljenje pepela slovesno vrši, zvezano je s petjem. Pred blagoslovljenjem poje zbor antifono „Exaudi nos Domine“; njej sledi psalmova vrstica „Salvum me fac“ s hvalnico „Gloria Patri“ in ponavlja se antifona, kakor pri mašnem introitu. Po blagoslovljenji in pri pepeljenji se zbor zopet oglasi in poje antifoni: „Immutemur“ in „Inter vestibulum“ z „Emendemus“; potem se obhaja sv. maša brez „Gloria“ in „Credo“.

Kar se tiče liturgičnih, na pevski zbor ozirajočih se ukazov štiridesetdanskega posta, morajo ob nedeljah in ferijah pri petih mašah orglje in sploh instrumenti molčati;*) le človeški glasovi, ginjeni

*) Quoad Organi sonitum strictim servanda est Caeremonialis dispositio non pulsandi Organa in Dominicis sacri Adventus, et Quadragesimae ad Missas solemnes, et Vesperas, non obstante consuetudine, et abusus est eliminandus. S. R. C. die 11. Sept. 1847 etc. etc.

In Missis votivis B. V. M. in sabbatis in Adv. et Quadrag. et in Litanis, quae post Vesperas cantatur, Organa pulsari licet. Die 14. Apr. 1753.

P. U. Kornmüller ima v svojih „Rechtskräftige Verordnungen über Kirchenmusik“ to-le: In omnibus Dominicis et omnibus festis per annum occurrentibus, in quibus populi a servilibus operibus abstinere solent, decet in Ecclesia organum et musicorum cantus adhiberi (Caerem. Ep. I. L. c. 28). Inter eas non connumerantur Dominicae Adventus et Quadragesimae, excepta Dominica III. Adventus, quae dicitur „Gaudete in Domino“, et IV. Quadragesimae, quae dicitur „Laetare Hierusalem“, sed in Missa tantum (solemni et in Vesperis, non vero in aliis horis Canonicis), item exceptis festis et feriis infra Adventum aut Quadragesimam occurrentibus, quae cum solemnitate ab Ecclesia celebrantur: ut die Storum Mathiae, Thomae Aquin., Gregorii Magni, Josephi, Annuntiationis, et similibus infra Adventum et Quadragesimam occurrentibus. Item fer. V. in Coena Domini ad

dušnih čutil, naj razodevajo žalost in kesanje potrtega duha. Tudi izpade (razen praznikov) „Gloria in excelsis“, „Ite missa est“ in „Alleluja“ (to že od 1. predpepelnične nedelje do velike sobote). Mestu „Alleluja“ nastopi pri gradualu „Tractus“, in v officium-u po „Deus in adiutorium“ hvalnica „Laus tibi Domine rex aeternae gloriae“.

Le 4. ali sredpostna nedelja,*) ki se po začetku introita „Laetare“ zove, dela izjemo; tu se smejo orglje rabiti, ker se sv. cerkev v introitu, listu in evangeliji spominja nebeškega veselja, katero naj bi vernike k stanovitnosti v pokori in postu, v križih in nadlogah opominjalo.

Opomniti je še, da se večernice vse dni štiridesetdanskega posta (razen nedelj) pred poldnem opravljajo, in sicer zato, ker je bila v prvih stoletjih krščanstva navada, da so kristijani ob postnih dneh stoprav po solčnem zahodu kósili.

Navod za podučevanje v petji po Paris-Galin-Chevé-ovi metodi (sè številikami).

(Sostavil Greg. Jakelj.)

(Dalje.)

Na prvi pogled vtegne morda marsikaterega učitelja strašiti na videz velika težava pri tem poduku, kakor jo skušajo pri pevouku po posluhu in po notah, a v njih tolažbo jim povem iz lastne skušnje, da lažjega in zanimivejega poduka nij v tej stroki od te metode; kajti učenci so primorani biti neumorno paznim in samodelavnim; vsako napako morajo sami popraviti; učitelju je le treba jih kratko nanjo opomniti, le malo vmes govoriti, malokedaj kak ton s petjem ali z gosli popraviti. Razmišljenosti skoraj najti ni; vse je veselo in polno vneme; vse je le pazno na učitelja, ki jim kaže na tabli razne tonovske stopinje.

Ta metoda ni kakova nezrela poskušnja, temuč nad več tisoč učenci z najboljšim vspehom potrjena zistema. (Sam Emil Chevé jo je skusil nad blizo 13.000 učenci; in njegov sin Am. Chevé in tovariši so jo samo v Parizu l. 1881. praktičevali v 36 kursih po več stotin učencev.) Tu ni nič pomankljivega; vse gre strogo logično po najmanjših stopinjah od lažjega do težjega, da učenec igraje dojde do smotra. „Po samodelavnosti do samostojnosti“ je glavno načelo te zisteme in to je izvrstno razvijeno. Jaz po svojem prepričanju o instruktivnej izvrstnosti te metode nikakor ne dvomim, da bi ona pri pevouku v ljudskih šolah s časoma tudi pri nas ne prevladala, kakor prevladuje čedalje bolj po Francoskem, Angleškem, Holandskem, Nemškem itd., kjer se nahaja že obilno šolskih pesmaric po številiknej metodi. V interesu pevouka, iz ljubezni do blage pevske umetnosti, brez sebičnosti povabim gg. učitelje in pevovodje, naj blagovolijo si omisliti dotične učne pripomočke, namreč: 1. Stahl-ovo „Singschule“ (ohne Lieder le za 35 pf. =

Missam tantum et Sabbato Sancto ad Missam et ad Vesperas; et quaecumque occurrent celebrare solemnit, et cum laetitia, pro aliqua re gravi.

*) Organa in Dominicis III. Adventus et IV. Quadragesimae pulsari debent in Missa, et in Vesperis tantum, non vero in aliis horis Canonicis. Die 2. Apr. 1718. Beneventana n. 8905 ad 8.

21 kr.) ali vsaj za prvi začetek „Singübungen für kleine Kinder“ za 20 pf. = 12 kr.; 2. moja zbirko lahkih pesmic za praktično rabo k dotičnim pevskim vajam; in 3. posluževati se tega mojega navoda, posnetega, deloma po skušnji razširjenega iz Stahl-ovih „Blätter zur Verbreitung der Chevéschen Elementar-Gesanglehre“, kot metode pri pevouku (ki bo tudi v posebnem odtisu izšel, ako se pri meni ali pri g. Milicu, ali vredništvu „Cerkv. glasb.“ oglasi zadostno število naročnikov). Vsi tu naštetih pripomočki (tudi Stahl-ovi zvezki zavoljo zložnosti), poslednja po prav nizki ceni, dobivali se bodo pri g. Milicu, kar se bode o svojem času objavilo. S temi sredstvi naj poskusijo pevovok po tej metodi vsaj s zmožnejšimi učenci in upam, da se bodo kmalu sami prepričali o njeni izvrstnosti v dosego lepe intonizacije, pevske samostojnosti in znatne izurjenosti. „Omnia probate et, quod bonum, tenete“. „Vse poskusite in, kar je dobrega, ohranite“. (Dalje prih.)

Palestrina.

(Dalje.)

Popravljanje gregorijanskega petja je bilo Palestrino od njegovega pravega poklica oddalilo. To ni bila povsem njegova stroka. Stoprav potem, ko je bil postal l. 1581. vodja koncertov v hiši kneza Buoncompagni-ja (vnuka Gregorija XIII.), vidimo ga zopet v posvetni delavnosti skladatelja. Izdal je zvezek motetov, med katerimi so tudi zgoraj navedeni psalmi; dalje zvezek duhovnih madrigalov, pesni v slavo Materi božji po Petrarkovem tekstu in 4. knjigo maš, katere je posvetil papežu Gregoriju XIII.

Zdaj pa nam je omeniti krasen umotvor Palestrine, kateri je očaral ves svet in našemu mojstru pridobil slavno ime „kralja glasbe“. To je 29 motetov na besede visoke pesni kralja Salomona. Palestrina gré, končavši visoko pesen, sam k papežu in ga prosi, naj blagovoli sprejeti posvetitev nove skladbe, kar je papež tudi rad storil. To velikansko delo je prišlo na svitlo l. 1581.

Palestrina je hotel, kakor sam pripoveduje, v teh 29. motetih z ognjevitim navdušenjem pokazati ljubezen božjo, ki se v „visoki pesni“ izraža, in sicer zato, da bi se tudi njegovo lastno srce razvnelo ljubezni božje. Pa tudi se skoro mladeniško živahnostjo se sprehaja njegova fantazija v tem novem, veselem, poetičnem stilu. Ta stil mu je dal priliko, vso popolnost svojega genija vsestransko razodeti. Nenavadno, izhodno-krasno poezijo, ki nam iz teksta nasproti veje, znal je Palestrina se svojo skladbo izredno lepo in nežno razjasniti. Obdal je to skrivnostno pesen s prečudno ljubeznjivostjo, prešinil jo z vročim žarom in tako pokazal, da je dobro poznal najgloblje čute človeškega srca. Naj se toraj ne čudimo, da je svet njemu, ki je svojo prednost tudi na tem polji dokazal, čudeč svoje najlepše lavorike naproti prinesel, in da ga še dandanes kot nekdanj, imenuje „kralja glasbe“.

Dné 10. aprila 1585 umrl je Gregor XIII. in 24. aprila mu sledil Sikst V. Za slovesnost njegove intronizacije zloži Palestrina motet za 5 glasov in mašo na podlagi besed: „Tu es pastor ovium“. Ker je bil v tej maši novi ginljivi slog „visoke pesni“ v nasprotju s starejšim, slovesno resnobnim, ter ž njim

zvezan, manjkalo je skladbi notranje edinosti. Zato je po končani maši papež Sikst V. rekel: „Danes je pa Pierluigi mašo „papae Marcelli“ in „Cantica“ pozabil“.

Ta trda sodba je imela kmalu dobre nasledke; Palestrina se je takoj spravil nad novo skladbo. Na podlagi antifone „Assumpta est Maria“ zložil je za bližnji praznik Marijinega vnebovzvetja motet in mašo za šest glasov. In zdaj se mu je bilo posrečilo, živahnost izraza, zaradi katere so njegovi vrstniki „visoko pesen“ tolikanj hvalili, spojiti s priprosto vzvišenostjo gregorijanskega petja. V tej maši, ki se smé smatrati pomlajeno „Missa papae Marcelli“, obhaja zveza cerkve in umetnosti svojo največo slavo. Ko se je dné 15. avg. vpričo papeža pela, bili so vsi navzoči polni občudovanja in Sikst V. je rekel: „Današnja maša je v resnici nova in edini Palestrina jo je mogel zložiti. Na presv. Trojice praznik sem se pritožil čez njegovo glasbo; danes sem popolnem zadovoljen in nadejam se, da bode Palestrina še čestokrat našo pobožnost tako sladko oživel“.

Posebnega pomena za daljši razvoj Palestrinega genija bile ste dve njegovi naslednji skladbi, lamentacije in himne. Doslej so se pevale v Rimu večglasne lamentacije Genet-ove (ki se je tudi Carpentrasso imenoval). Toda Sikst V. je določil, da naj se od l. 1587. dalje samo prva lamentacija večglasno poje in to dostojniše, ko doslej. Druge naj bi se predavale jednoglasno po direktoriji, izdanem od Guidetti-ja in Palestrine.

Palestrina je zložil prvo lamentacijo velikega četrtka za 4 glasove, dva soprana, alt in tenór; pri konečnih besedah: Jerusalem, Jerusalem, pridružil se je jim še bas. Papež in vsi pevci so to skladbo toliko hvalili, da je bil Palestrina primoran, še cel zvezek lamentacij zložiti. O slogu teh skladeb piše Baini: „Slog lamentacij se ne da primerjati z nobeno dosedanjih skladeb Palestrine. Na prvi pogled zdé se note zaradi svoje teže brez vsacega pomena; ako jih pa slišimo, so najnežnejše melodije. Zdi se, da so umetni pomočki le memo gredé načrtani; toda, kadar se izpeljujejo, slišimo iz njih obilje prekrasnih idej. Izraz besed je povsod svet in častiljiv; celò pavze imajo svoj pomen“.

Ta zvezek lamentacij, ki ga je Palestrina papežu Sikstu V. posvetil, hrani tudi v namenilnem pismu neko lamentacijo, toda táko, ki nas podučuje o grenki resnici, da je naš mojster še zadnja leta svojega življenja moral boriti se za pošten kos vsakdanjega kruha.

Palestrina, končavši svoje lamentacije, obrnil je svoje neumorno delovanje na stare cerkvene himne, ki so ga že dalje čase zanimale. Zložil je je za čveteroglasno petje. Konec: Gloria Patri etc. je navadno šesteroglasen. Tudi himne je Palestrina posvetil Sikstu V., kateremu so bile posebno priljubljene zaradi svoje starosti in lepote. Te cerkvene hvalne pesni, izvirajoče iz raznih vekov, pa v resnici ponujajo fantaziji skladateljevi bogato tvarino. Ene hranijo v sebi hvalo Najvišjega, druge poveličujejo Mater božjo; te prepevajo stanovitnost mučencev in spoznovalcev ali pa pobožnost devic in vdov.

Palestrina je dobro umel pravi značaj starih melodij teh pesni za svoje skladanje pridržati, zraven pa še s tem vzvišati ga, da jim je njegova fantazija čedalje več novih, nenavadnih lepot pridobila.

Blagi podpornik našega mojstra, Sikst V., umrl je dné 27. avgusta 1590. Njemu sta sledila na stolu sv. Petra Urban VII., ki je samo 13 dni, in Gregorij XIV., ki je le 10 mesecev papeževal. Gregoriju XIV. posvetil je Palestrina delo Sikstu V. namenjeno, namreč zbirko motetov, en magnifikat in znani Stabat mater, ki ga nima para. Stabat mater je skladba tolike lepote, da je smel Bainsi zaklicati: „Ako bi Palestrina nič drugega ne bil zložil, kot Stabat mater, to delo edino bi že zadostovalo, da mu vsi prihodnji rodovi svoje največe priznanje ohranijo“. Skladba je pisana za dva čveteroglasna zbora, ki se deloma menjujeta, deloma združujeta. Slog se bliža tako zvane-mu „stile familiale“, v katerem stoji nota proti noti, zlog proti zlogu.

Papež Gregorij skazal se je skladatelju „žalostne matere“ hvaležnega s tem, da mu je povišal mesečno plačo na 24 skudov. Zato pa mu je zopet Palestrina posvetil zvezek Magnificat-ov v vsih 8 cerkvenih tonih. Toda Gregorij XIV. kmalu umrje in po le dvamesečni vladi Inocencija IX. zasede Klemen VIII. (1592 — 1605.) rimski prestol.

L. 1591. posvetil je Palestrina vojvodi Viljemu Bavarskemu, ki se ga je v knežji svoji velikodušnosti često spominjal, peti zvezek svojih maš. L. 1593. dal je natisniti dva zvezka večglasnih litanij v čast M. B. in ob enem posvetil svojemu dobrotniku, opatu de la Baume, dva zvezka peteroglasnih ofertorijev za vse cerkveno leto; kardinalu Aldobrandini (nečaku Klemena VIII.) ki ga je bil imenoval kapelnikom svoje palače, šesti zvezek maš in princesinji Kristini Lorénski, soprogi Ferdinanda Toskanskega, ki je kot velik prijatelj umetnij Palestrini-ne skladbe dobro plačeval, zvezek duhovnih madrigalov.

Deset dni potem, ko so bili madrigali izšli, imel je na svitlo priti sedmi zvezek maš, Klemenu VIII. posvečen; toda našega mojstra je napadla huda bolezen, vnetica prsne mreže, ter ga na smrtno posteljo položila. Dné 26. jan. 1594 se je Palestrina vlegel in ni več vstal. Sv. Filip Neri, njegov zvesti prijatelj in izpovednik, ga je izpovedal 28. jan. Dné 29. jan. prejel je z največo pobožnostjo sv. popotnico in sv. poslednje olje. Dné 31. jan. pokliče k sebi svojega sina Hygina, da mu pové svojo zadnjo voljo: „Ljubi moj sin, mu pravi, mnogo netiskanih skladeb ti zapustim. Po velikodušnosti mojih sedanjih zavetnikov, opata de la Baume, kardinala Aldobrandini in Ferdinanda velikega, vojvode Toskanskega, bodeš prejel potrebnih sredstev, da je daš natisniti. Zapovem ti, da, prej ko moreš, daš vse natisniti v čast in slavo Najvišjega in Njegove svete službe“. Potem mu je podelil še svoj očetovski blagoslov in se poslovil od njega. Bolezen je vidoma hujša prihajala. Dné 2. febr., praznik Marijinega očiščevanja, videl je sv. Filip Neri, ki je bil vedno pri bolniku, da se smrt bliža; zato ga je prisrčno tolašil in opozoril, da bode morda današnji praznik pri nebeški kraljici sami končal. „Dà, prav željno hrepenim po tem“, odgovori umirajoči Palestrina, „naj bi mi sv. Marija, moja pomočnica, to milost pri svojem božjem sinu izprosila“. Komaj da je te besede izgovoril, je sladko in mirno zaspal. Njegov duh pa vzletel v ono kraljestvo neskončnih harmonij, v katero ga je njegovo mišljenje in delovanje na tej zemlji tolikrat povzdignilo.

(Konec prih.)

D o p i s i.

— **Iz Kranja**, 25. jan. — Pošljem Vam kratko poročilo o delovanju Cecilijinega društva naše dekanije pridrževaje si obširnej dopis za prihodnje.

Društvo se je ustanovilo (kakor je znano) 19. oktobra 1882. — Imelo je od tega časa štirikrat praktične pevske vaje in sicer prvič 14. dec., drugič 28. dec. 1882, tretjič 11. jan. in četrtrič danes 25. jan. 1883. Vaje so bile vselej od 9. — 12. ure dopoldne in sicer s privoljenjem slavnega krajnega šolskega sveta v 2. razredu ljudske šole v Kranji. Lastne sobe dozdej še nimamo, pa z božjo pomočjo in po dobroti blagih rok si upamo s časom tudi svoje prostore pridobiti.

Društvo bo sodelovalo o priliki 40urne predpustne pobožnosti 6. febr. tega leta v dekanijski cerkvi v Kranji pri dopoludanski in popoldanski službi božji z naslednjim cerkveno-glasbenim programom:

I. Pri slovesni sv. maši ob 10. uri: „Festum s. Anastasiae Martyris, duplex.“

1. „Tantum ergo“ auct. Mich. Haller iz „Laudes eucharisticae“ štev. 3. v H-dur. 2. Introitus „Me exspectaverunt“ in Communio „Principes“, gregorijanski koral. 3. Kyrie in Gloria iz „Missa s. Ambrosii“ auct. F. Witt. 4. Graduale: „Dilexisti justitiam“ comp. F. Witt (a cap.). 5. Offertorium: „Diffusa est gratia“ comp. P. Utto Kornmüller za sopran, alt in orgle. 6. Sanctus, Benedictus in Agnus iz „Missa s. Antonii de Padua“ auct. Greg. Zangl, 4glasno z orglami.

II. Popoldne: 1. „Tantum ergo“ comp. P. Angelicus Hribar iz „26 Tantum ergo“ št. 18. 2. Pete litanije. 3. „Te Deum laudamus“ auct. A. Foerster.

— **Iz Rudnika**, 26. dec. 1882. — Ako tū pošljem nekoliko vrstic v glasilo našega Cecilijinega društva, imam pred očmi smoter, da bi se s priobčevanjem dejanjskih razmer in z navedbo svojih v to stroko spadajočih misel in želj pospeševala zboljšava cerkvenih pevskih razmer na Slovenskem v duhu zadevnih liturgičnih določil.

Z radostjo berem vsak dopis, ki razmotrava začetek ali napredek liturgičnega petja v tem ali onem kraju, kajti svedoči mi, da takó sveta stvar čedalje bolj zasluženovo veljavo dobiva. Kar zadeva naš kraj, zadobila je tū liturgično-pevska ideja vsled pravega prepričanja, trdne volje in vztrajne delavnosti od strani g učitelja — organiste — pevovodje v zvezi vedne vzajemnosti s poprejšnjim in sedanjim župnikom že pred 2 — 3 leti rodovitna tla, na katerih se če dalje bolj razvija. Nečem tū naštevati vsih posameznih izvrševanih liturgično-pevskih komadov, le opomnim, da tukajšnji pevski kor poje koralne sponsorije, dve maši, več himnov v čast presv. Rešnjemu Telesu, Materi Božji in Svetnikom, nekoliko offertorijev, en graduale, dva Te Deum, dvoje lavretanskih litanij zraven mnogo v cerkvenem duhu vglasbenih slovenskih pesem pri privatnih mašah.

Toliko se more z vztrajnostjo doseči tudi s slabimi pevsкими močmi in nadejati se je zmirom večega napredka. Izgovor, ki se semtrtje sliši, da se na kmetih ne dá vpeljati liturgično petje, je piškav; ako le zmožen organista in duhovni pastir hočeta, pa je mogoče. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko je cecilijanska ideja že razširjena po Slovenskem, ali v katerih cerkvah se že manj ali več poje po liturgičnih pravilih; gotovo bi ta vest cecilijance v delavnosti potrjevala in osrčevala, ne-cecilijance pa morda vender-le iz spanja k delavnosti probudila, ako nečejo, da jih oživljeni cerkveni pevski duh daleč ne prebiti. Ako bi blagovolil iz vsakega dotičnega kraja nek dopisnik le kratko sporočilo poslati v „Cerkv. Glasbenik“, kmalo bi vedeli, koliko nas je že, in koliko vspeha je že doseglo Cecilijino društvo. Ako slavno vredništvo dovoli (Oj kako rado! Vr.), poprosim s tim dotične gospode za taka sporočila; morda se bo dala iz teh napraviti cela statistika cecilijinih pevskih korov po Slovenskem.

Ker nam je zadnja številka „Cerkv. Glasbenika“ prinesla prav koristno prilogo po g. Foersterji harmonizovanih psalmov, naj smem izražati željo, da bi se psalmi povsod tudi tako pravilno peli, zlasti „cantus firmus“ (napev), kar se pa, kolikor mi je znano, vsaj na deželi večinoma ne godi. Neprimeren zdeva se mi izgovor, da je po starem lepše, nego

po novem; kajti kar Cerkev za prav in dobro spozna, temu se moramo tudi mi podvreči kot njeni pokorni otroci. Enako nepravilna je navada, psalme ločiti v vesele in žalostne (mrtvaške), ter „mrtvaške“ peti le pri mrtvaških officijih ali tudi pri procesijah križevega tedna, drugokrat pa vesele; kajti psalm mora se ravnati po dotični antifoni, naj si bode potem v mrtvaškem officiju tudi „vesel“, ali n. pr. v Božičnem tudi „mrtvašk“. Ker so gg. bogoslovci in mladi duhovni pod vodstvom g. Foerster-ja izvežbani o pravilnej psalmodiji, nadejati se je, da s časoma ta pravilnost tudi v našej škofiji splošna postane, in zarad tega naj bi dotični gospodje od prisvojene pravilnosti tudi v duhovnem pastirstvu ne odstopili, akoravno na mnoge nepravilnosti naleté; naj bi se brez posebne potrebe ogibali vmemarne akomodacije. — To so moje želje v prid pravilnega liturgičnega petja: morda tu izjavljene vendar kje najdejo priznanje in kako spijoče zruce zbudé k rodovitnosti; tada sem dosegel svoj namen.

— **S Posavja.** — Kar sem postal pevovodja, prebiram prav marljivo vsako številko „Cerkv. Glasbenika“, in igram z velikim veseljem vsako glasbeno prilogo, ter smem reči, da se mi je popolnoma ogrelo srce za to veličastno glasbo. Uže od nekdaj nisem bil prijatelj poskočne godbe in posvetnega petja v hiši božji, toliko manj pa od onega časa, ko se je vpeljala v naše cerkve reforma cerkvenega petja. Se ve, začetek je težak, tem bolj pa tam, kjer niso pevci in pevke na razpolaganje, in kjer se, kakor je večji del po deželi mogoče, le ob nedeljah in praznikih popoldne po božji službi v petji podučujejo.

Posrečilo se mi je s pomočjo našega za vse vzvišeno vnetega župnika, čistitega gospoda Franc Povše-ta, ljudstvo pridobiti za to nebeško glasbo, kakor tudi, da se predpisanim cerkvenim ukazom zadostuje.

Naj naštejem nekoliko pesni, katerih smo se v teku minulega leta naučili: Molitorjevi maši: „Missa in hon. Fidelis a Sigmaringa“ in „Tota pulchra es Marija“; „O salutaris hostia“; „Jesu dulcis memoria“; iz P. Angelikovih: 6 „Tantum ergo“, 7 „Pred Bogom“, 5 „sv. obhajilo“, in 8 „Marijinih“; Foersterjev „Asperges me“ in „Requiem“; Ettovo „Vidi aquam“; adventno: „Mogočni stvarnik svetlih zvezd“ unisono; iz Off. Def Ratisb.: „Requiem“ unisono; Fajgeljnovo „Pesem sv. rož. venca“; Rottov „Pred Bogom“; Budnov „Blagor sv. obhajila“; Sattnerjevo „sv. obhajilo“.

Moje presrčno voščilo za novo leto je: Da bi tudi v novem letu ideja, katerej si, mili „Glasbenik“, glasilo, globokeje segala v duhovno življenje milemu slovenskemu narodu.

— t.

Razne reči.

— (Naznanilo udom Cecilijinega društva v Ljubljani.) Razna društva Kranjske dežele se že pripravljajo, da bi se, kolikor mogoče, vredno vdeležile 600 letnice presvite Habsburške rodbine. Od vsih strani dohajajo brezštevilne izjave navdušene lojalitete za ljubljeno nam cesarsko hišo in Njegovega veličanstva Franc Josipa I. — Šest sto let je preteklo, odkar je naša domovina zvezana z mogočno Avstrijo, za katero so vsikdar zvesti Slovenci prelivali svojo kri, ponosni, da so avstrijski državljani, in stali so kakor skala, ki je ne omaje nobena sila. Spodobi se, dà, treba je, da tudi naše cerkveno-glasbeno društvo sv. Cecilije kaj dostojnega ugane in stori za to pomenljivo svečanost, katerej je pri nas odmenjen 11. julij 1883. Odbor Cec. društva je toraj v seji dne 21. jan. sklenil, na svitlo dati in svojim udom kot letno darilo za 1882. in 1883. l. slovesno mašo, katero je nalašč v spomin 600 letnice sestavil stolni kapelnik g. A. Foerster. Maša je tako vravnana, da se dà izpeljati 1. čveteroglasno (sopran, alt, tenor, bas); 2. z orglami in 3. z instrumenti. (Instrumentalni glasovi se bodo posebej dobivali.) Upamo, da bodo č. gg. društveniki sè skladbo in zunanjo obliko zadovoljni.

— Vrli „Slov. Gospodar“ prinaša v svoji „Cerkveni priligi“ že od meseca novembra temeljita „pisma o cerkvenem petji“ in sicer: 1. o petji sploh; 2. o petji v cerkvi posebej; 3. o sedanjem petji v cerkvi; 4. o cecilijanskem petji in 5. o petji v prihodnjem. Reči moramo, da smo s članki povsem jako zadovoljni in štejemo si v dolžnost, zahvaliti se zanje č. gosp. pisatelju in slavnemu vredništvu „Slovenskega Gospodarja“. Delajmo z združeno močjo; trud gotovo ne bode zastoj!

— „Sv. Cecilija“, list za pučko cerkveno glasbu i pjevanje“, je jel pod vredništvom g. Miroslava Cugšvert, učitelja kr. vadnice v Zagrebu, z novim letom zopet izhajati. Celoletna naročnina je avtografovanemu listu 4 for., za pol leta 2 for. in za četrt leta 1 for.; posamezne številke so po 40 novcev. Prvi list je prinesel: 1. Misa, ugl. M. C. 2. Na svečnicu iz zbirke St. J. 3. Tantum ergo, iz „Cerkvenega Glasbenika“, zl. A. Foerster. 4. Nad grobom. Iz „Varyta“ od G. Laška. 5. Na precesiji. Iz Bednji. Dve predigri in jednoglasno pesmico „Domače životenje“. Gosp. vredniku in listu želimo prav iz srca dober vseh! Le eno dobrohotno opazko si usojamo izreči, namreč, da bi bilo za povspreh cerkvene glasbe v Hrvatski boljše, skladbam kaj podučnega teksta (katerega sploh manjka) priložiti mestu obljubljenih četrtletnih nagrad: a) Polke mazurke. b) Polke tramblanke. c) Brze polke. d) Koračnice, ki se nikakor ne vjemajo s svrhu cerkveno-glasbenega lista.

— Kakor so Izraelci hrepneli po egiptovskih mesnih loncih, tako hrepenijo vedno proti-cecilijanci po priljubljenih jim okroglih „vižah“; da, celó nekaterim Cecilijancem se dozdeva pot, po katerem je pelje vodstvo našega društva, prestm, prestrog. Vrednik priloga našega lista, g. A. Foerster, n. pr. dobro vé, kakó se še smé za naše razmere skladati, in vendar se mnogim zdé njegove skladbe prestroge in premalo melodijozne. Toda poslušajte: G. Foerster-ja „Missa s. Jacobi“ za moški zbor je bila sicer od dveh za to postavljenih kritikov v katalog občnega Cec. društva v Ratisboni sprejeta; a tretjemu presojevalcu, strogemu g. dr. Fr. Witt-u, se zdi maša preveč posvetno-vesela! G. Ant. Foerster je v prvi vrsti zložil mašo za naše sedanje razmere in potrebe, ker vé, da se ne more od domačih zborov zahtevati, kar zahtevajo nemški kritiki za ondotne dobro izvežbane cerkvene zборе. Dobro piše presojevalec g. Piel, da se ta maša priporoča zborom, katerim se mora še kaka koncesija podeliti; presojevalec č. g. P. U. Kornmüller pa pravi, da maša ne obsega ničesar, kar bi bilo zoper dostojnost pri službi božji. Toraj se tudi pri nas ne sme zahtevati, da bi n. pr. „Cerkveni Glasbenik“ podajal veselejše skladbe; sicer bi naše društvo in njegovo glasilo nehalo biti varuhom dostojnosti cerkvene glasbe.

— Pri prvi obletnici po ranjkem vis. čast. knezoškofu Henriku Foerster meseca oktobra v Vratislavi vršila se je služba božja vsled izrečene želje slavnega pokojnika s koralnem petjem, in ne s figuralno glasbo, kakor je marsikdo pričakoval.

Oglasnik.

Pevček, ali: zbirka lahkkih pesmic, po številiknej metodi sêstavil G. Jakelj, je ravno kar dotiskana knjižica v Milic-ovi tiskarni v Ljubljani in se dobiva ondi na prodaj. Njen namen in njeno porabo razlaga članek v 1. in današnji številki „Cerkv. Glasb.“ t. l.: „Návod za podučevanje v petji po Paris-Galin-Chevé-ovi metodi (sê številikami). — Cena jej je: 5 kr., po pošti do s 4 komadi 2 kr. več.

Čisto nov harmonij

se proda iz proste roke. Delo je Kaufman-ovo na Dunaji, ima 5 oktav, 2 vrsti jezikov (8' in 16'), 10 spremenov. Vnajnost je lična, orehov les, politiran. Dela ni treba hvaliti, ker Kaufman je v našo deželo že več harmonijev prodal, in vsi vstrezajo. Stal je čez 200 fr., a nekoliko se v ceni prijenja. Postavi se na železnično postajo X. Več pové iz prijaznosti P. Hugolin Sattner v Novomestu.

Dopisnica vredništva lista: G. Z. v K. Se bode zgodilo o priliki; radi pripoznamo zasluge onega gospoda, vendar pa želimo natančnejšega poročila in konkretnjših vzrokov za priporočilo.

Pridana je listu 2. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezdá**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.